

“Vivim en la socialització de l'especulació”

Vostès presentaren recentment al Parlament balear la proposició de llei de mesures urgents en ordenació del territori, a través d'una iniciativa legislativa popular, la qual fou rebutjada per la majoria absoluta del PP. Què pretenien?

—Sobretot, donar continuïtat a la campanya Salvem Mallorca, i a les que es fan a Eivissa i Menorca. Aconseguírem 30.000 signatures en dos mesos i mig. És una manera diferent d'expressar el rebuig de milers de ciutadans a les obres d'infraestructures que s'estan realitzant. Recordem que abans s'havien produït manifestacions amb milers i milers d'assistents tant a Palma com a Eivissa. Posteriorment, hem fet al·legacions, denúncies, recursos i una festa reivindicativa a Santa Maria (Mallorca), sota l'eslògan de Salvem Mallorca. La proposició de llei presentada

Macià Blázquez (Madrid, 1965) és geògraf, professor de la UIB i president del GOB des del 2002

és una fita més de la lluita contra la política d'ordenació territorial del Govern.

—Des del PP i UM els acusen de ser els del “no” permanent a tot.

—Per això presentarem en positiu la nostra proposta. No ens limitem a dir que no, sinó que presentem un model que busca la sostenibilitat. El que no és sostenible és la política actual del Govern i del Consell de Mallorca.

—És realista la seva pretensió de canvi de model de creixement?

—Les infraestructures viàries que s'han construït, autopistes i autovies, afecten negativament tant per l'impacte que representen sobre el territori com perquè impulsen i sobretot estenen la construcció cap a zones que fins ara s'havien salvat de la pressió urbanística. Això es produeix al mateix temps que s'han desprotegit zones protegides i que a dins d'espais protegits ara es permeten certes edificacions. En el sòl rústic actualment es podria construir el doble del que ja hi ha construït... Això és el model actual. El que no és realista és pensar que es pugui mantenir.

—Se suposa que el sòl rústic és un sòl protegit...

—Sí, però existeix la possibilitat de canviar la qualificació de sòl rústic en urbanitzable. La competència, la tenen els ajuntaments, segons marca la llei estatal, amb certes limitacions que la llei imposa pels casos de Balears i Canàries, ja que són illes i, per tant, territoris petits. El que passa és que la llei també preveu excepcions a les limitacions, com per exemple mitjançant la declaració d'una obra com a servei social. La qual cosa, a la pràctica, es converteix en una via per incrementar la construcció. Així passa amb serveis comercials, polígons, parcs temàtics, camps de golf..., que farceixen Mallorca.

—La construcció d'habitatges unifamiliars en sòl rústic està limitada a parcel·les d'almanco dues quarterades, uns 15.000 metres quadrats. És suficient?

—No. Per a nosaltres com a mínim haurien de ser tres. El que cal en una illa és definir les necessitats socials de la construcció. Quin sentit té construir moltes cases aïllades? No optimitza l'ús dels escassos recursos naturals sinó tot al contrari. Implica un ús dels cotxes molt més intens que si els habitatges estan concentrats. Socialment no és bo. S'hauria de frenar la difusió d'aquests habitatges aïllats. I es fa tot al contrari.

—Com afecta la nova xarxa viària que ha construït el Consell de Mallorca i el Govern balear?

—Anima l'explosió de cases unifamiliars que apareixen com bolets en municipis d'interior que fins ara s'havien salvat de la pressió constructiva i

immobiliària. Amb la facilitat de transport, molta gent que aspira a viure en el camp ho té més fàcil. Això es produeix dins d'un context socioeconòmic en el qual l'habitatge és un actiu financer. Ja no és la casa on es vol viure, només. Per a molta gent un habitatge també és un tipus d'inversió i, alhora, una manera d'obtenir una renda de situació.

—**Què vol dir renda de situació?**

—Comprar un habitatge en un lloc que dona més qualitat ambiental. Els que tenen més poder adquisitiu el compren al barri històric de Palma, a primera línia, cases aïllades d'interior... Rere d'ells, gent amb menor possibilitat econòmica però que vol emular la renda de situació compra els adossats o unifamiliars en urbanitzacions de la corona de Palma o d'alguns pobles. No es poden comprar la gran casa aïllada ni el pis de luxe al centre històric de

“Creiem que el canvi de model urbanístic és responsabilitat autòctona, de tots els residents de les Illes”

Palma però adquireixen l'habitatge que pensen que els pot donar qualitat ambiental, encara que sigui a força de l'esclavitud a la hipoteca i al cotxe, que solen ser dos per família. El resultat és que s'estén la construcció pertot arreu. És un model insostenible perquè es destrueix la fesomia tradicional de moltes zones, s'incrementa el volum de trànsit de vehicles —més contaminació—, es generen hàbits dolents —moltes hores a l'any dins del cotxe—, s'urbanitza l'interior de l'illa convertint Mallorca en una gran àrea metropolitana...

—**I quina alternativa hi ha?**

—En lloc d'autopistes, una xarxa de tren i serveis de transport públic en general que funcioni adequadament. En lloc de dispersió de construccions, concentració. Buscar, en definitiva, donar qualitat residencial, de vida i, a més, fer-la al més harmònica possible per a

l'entorn. És possible. No és cap utopia. Es fa en altres llocs. Aquest és el nostre model.

—**L'especulació immobiliària ja no és pròpia només dels empresaris. Milers de ciutadans s'hi dediquen. Per exemple, construint o comprant per llogar, la qual cosa explica, entre altres coses, el boom de les cases de vacances. Així obtenen uns ingressos o, en el seu defecte, una mena de pla de jubilació a través del maó. Es realista el que vostès plantegen, tenint en compte aquest panorama?**

—És un fenomen terrible. Vivim en la vertadera socialització de l'especulació. És ver que hi ha una part de la població que tradicionalment s'adhereix a les campanyes ecologistes en defensa d'un espai i, tanmateix, d'alguna manera, participa en el fenomen de la socialització de l'especulació, si més no arrufant el nas quan es planteja, per exemple, d'augmentar al mínim per construir en sòl rústic. El mateix passa amb la generació de residus: la immensa majoria dels que produïm a Balears és per l'opulència, pel sobreconsum dels particulars. O amb la propietat: tots coneixem casos, i no són anecdòtics, de gent que està d'acord amb la protecció del medi ambient i tanmateix té tres cases: perquè les vol si no és per a inversió? Són actituds que s'han de corregir si volem de veritat poder tenir un model de creixement harmònic, perquè si no seguirem immersos en la socialització de l'especulació. Tenir tres cotxes per família, dues o tres cases i pretendre canviar el model és contradictori. Així de senzill.

—**Aquesta hipocresia no els crea tensions, a vostès?**

—No tant a nosaltres, el GOB, com al que podríem dir el moviment ecologista en general. Una part pensa en la protecció genèrica de l'espai però sense canviar hàbits particulars tradicionals, i això porta a vegades, per exemple, a donar la culpa de l'excés de construcció a la immigració. I és fals. Una altra part del moviment ecologista creiem que el canvi de model és responsabilitat autòctona, de tots els residents. Aquest últim és el camí que defensa el GOB. Un camí que a vegades ens és difícil, molt difícil.

Miquel Payeras

Aquesta setmana el ple del Congrés dels Diputats votarà les esmenes i el dictamen dels pressupostos generals de l'estat. Els comptes aniran aleshores al Senat. A la cambra alta, tothom, llevat del PP, evitarà vetar-los perquè d'aquesta manera es negociïn i introdueixin noves esmenes. Un cop revisats i esmenats al Senat, tornaran aleshores al Congrés —això serà a final de desembre—, on definitivament ja seran aprovats.

Aquests seran, sens dubte, uns pressupostos diferents. Fins a mitjan novembre no ha estat clar qui hi donaria suport. Tothom donava per fet que qui governés Catalunya, ho faria sense problemes. I pot ser que així sigui. La setmana passada, poques hores després que el president d'Esquerra Josep-Lluís Carod-Rovira anunciés la reedició del tripartit, el PSOE semblava recuperar el suport que, en el primer tram de la legislatura, li havien ofert ERC i ICV.

Des de l'acord entre Artur Mas i José Luis Rodríguez Zapatero per l'Estatut del 21 de gener, el PSOE ha passat al Congrés deu mesos sense aliances estables. A partir d'aquell moment, i sobretot per part d'ERC, la relació va quedar en suspens i els independentistes van marcar distàncies en temes com la reforma fiscal, els mateixos pressupostos en la seva primera fase de tramitació o la llei de la memòria històrica. En canvi, CiU, que fins aleshores havia estat a l'oposició —on d'entrada es va situar no votant la investidura de Zapatero—, havia entrat en joc donant suport a algunes lleis molt significatives. El seu cap de files a Madrid, Josep Antoni Duran i Lleida, havia manifestat reiteradament la seva clara voluntat de donar suport als pressupostos del 2008, que en teoria preveuen els acords de l'Estatut en matèria d'infraestructures.

Durant aquest temps, el PSOE parlava, més que de tries o exclusions, d'"ampliació d'aliances", en referència a la federació nacionalista. Només en el projecte de la llei de dependència —davant el qual CiU va al·legar invasió competencial—, el grup de Duran i Lleida es va despenjar i el tripartit va funcionar com un relloige.

Però no està del tot clar que Esquerra doni el seu suport als comptes, contra els quals havia presentat —abans de les eleccions i de l'acord per fer el pacte